

rede til mig den næst sidste Gang han havde Ordet, saa var det, da det dog maa erkjendes, at Sagen nu blot foreligger som et Discussionsthema, idet der jo ikke under denne Samling kan være Tale om nogen endelig Afgjørelse deraf, men denne Omstændighed synes naturligt at maatte udøve en væsentlig Indflydelse paa den Maade, hvorpaa man udtaler sig om Forholdet. Naar jeg ikke bliver nødt dertil, udtaler jeg mig ikke gjerne aldeles skarpt og bestemt; men jeg antydede min Mening, som jeg troer meget forstaaelig, og denne min Mening er ganske uforandret. Den ærede Rigsdagsmand for Holbet Amts 2den Valgfreds (Escherning) havde ved denne Leilighed det i Dieblirket taknemmeligste Parti, ved at fremhæve den Side af Sagen, som han fremhævede; det er et mindre taknemmeligt Parti, men derfor ingenlunde et uvigtigt eller ligegyldigt at fremhæve den anden Side af Sagen, den nemlig: at Opretholdelsen af bestaaende Contracter er et væsentligt Moment i den hele Rets tilstands Bestrykkeelse. Spørgsmaalet kan ikke være, om det i og for sig er et rigtigt Princip eller ikke; Spørgsmaalet kan kun være om Anvendelsen af Principet i det enkelte Tilfælde. Og jeg vil her gøre en almindelig Bemærkning, som kan synes paradox, men dog aabenbart er rigtig. Forholdet kan ganske vist stille sig saaledes, at i samme Grad, som det i en vis Forstand er farligt at bryde et saadant Princip, fordi en saadan Foranstaltning vil ramme en Mængde Tilfælde, i samme Grad kan det blive nødvendigt. Dersom det derimod kun er saa Tilfælde, hvori en saadan Bestemmelse vilde komme til Anvendelse, saa vil den almindelige Grundsætning om Opretholdelsen af de under en gjældende Lovbestemmelse indgaaede Contracter være saa meget stærkere, paa samme Tid, som man kunde sige, at den i en vis Forstand lettere kunde fraviges netop fordi der kun var Spørgsmaal om saa Tilfælde — den med Hensyn til det foreliggende Forhold meget sagkyndige Rigsdagsmand, som idag har talt (Magaard), havde iøvrigt tilvisse Ret, naar han sagde, at det ialfald ikke let eller hyppigt med nogen Fordeel lod sig gøre at betræde den Vej, som Forordningen

af 1787 anviser. Jeg har allerede udtrykkelig antydnet og gjentager, at jeg ikke kunde have Noget imod ved en prospectiv Lov, det vil sige en Lov, som først kom til Anvendelse paa de Fæstecontracter, som stiftedes, efter at den var udkommet, at have den, som jeg erkjender, exorbitante Bestemmelse i Frd. af 1787, at Godseierne under de der fastsatte Betingelser kunne fratage Fæsterne mod disses Billie den Jord, som efter Contracterne paa lovbestemt Maade er dem overdragen. Endnu kan jeg ikke tilbageholde den Bemærkning, at der er en Omstændighed, der ved Siden af det Punkt, som jeg nylig nævnte, nemlig at Sagen kun foreligger som et Discussionsthema, end yderligere opfordrer til Barsomhed ved denne Sags Behandling fra min Side, og det er, at nærværende Lovforslag, efter hvad der er antydnet, idetmindste af den ene ærede Forslagsstiller, af ham er fremsat, ligesom i Egenkab af en Art Forløber, en Slags Begyndelse til, hvad han kalder Fæsteforholdets Udvikling; den ene af Forslagsstillerne, den ærede Rigsdagsmand for Holbet Amts 2den Valgfreds (Escherning), som bestandig lægger en saa overordentlig stor Vægt paa en Sags første Begyndelse, kan ikke forundre sig over, at dette hos Andre fremkalder Forsigtighed med Hensyn til det første Skridt paa Veien til en saadan Udvikling; og jeg troer, at dette er dobbelt naturligt, naar Sagen, som sagt, blot foreligger som et Discussionsthema.

Rosenvorn: Det er kun et Par ganske korte Bemærkninger, jeg skal tillade mig. Det forekommer mig, at man i denne Debat er kommen til at angribe de bestaaende Forhold, fordi Jorddrotten indtager Agerjord til Stov, men det nærværende Lovforslag rammer ikke alene dette, men ogsaa meget Mere. Det rammer ogsaa de Tilfælde, hvor man indtager Jord, som er bevoret med Stov, til Stov, det er aldeles klart. Iøvrigt er det naturligtvis ikke min Mening, at vor hele Fæstelovgivning skulde være saaledes affluttet, at den ikke skulde kunne modtage nogen Forandring og Forbedring, men hvad der meget bestemt er min Mening, det er, at naar man foretager Forandringer i Fæstelovgivningen, saa skal det være saa